

Međunarodna naučna konferencija

Arhitektonske ustanove i udruženja, umetničke grupe i časopisi u Kraljevini SHS/Jugoslaviji (1918–1941)

Beograd 12–13. decembar 2019.

Institut za istoriju umetnosti
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
Čika Ljubina 18-20 | 11000 Beograd | Republika Srbija

Međunarodna naučna konferencija
Arhitektonske ustanove i udruženja,
umetničke grupe i časopisi
u Kraljevini SHS/Jugoslaviji
(1918–1941)

Zbornik rezimea

urednici
Aleksandar Kadrijević
Aleksandra Ilijevski

Institut za istoriju umetnosti
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
Beograd, 12–13. decembar 2019.

**Međunarodna naučna konferencija
Arhitektonske ustanove i udruženja,
umetničke grupe i časopisi
u Kraljevini SHS/Jugoslaviji
(1918–1941)**

ORGANIZATOR

Institut za istoriju umetnosti
Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu
Beograd, 12–13. decembar 2019.

NAUČNI ODBOR KONFERENCIJE

prof. dr Aleksandar Kadijević | Univerzitet u Beogradu, predsednik
prof. dr Lidija Merenik | Univerzitet u Beogradu
prof. dr Aleksandar Ignjatović | Univerzitet u Beogradu
prof. dr. sc. Vinko Srhoj | Sveučilište u Zadru
dr Dragan Čihorić | Univerzitet u Istočnom Sarajevu
dr Alenka Di Battista | Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta
Steleta ZRC SAZU, Zavod za varstvo kulturne dediščine – Območna enota
Nova Gorica
dr Slađana Žunjić | nezavisni istaživač, Podgorica
naučni saradnik dr Vladana Putnik Prica | Univerzitet u Beogradu
naučni saradnik dr Ana Bogdanović | Univerzitet u Beogradu

ORGANIZACIONI ODBOR KONFERENCIJE

dr Gordana Mitrović | Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u
Beogradu
naučni saradnik dr Ana Bogdanović | Univerzitet u Beogradu
naučni saradnik dr Vladana Putnik Prica | Univerzitet u Beogradu
dr Ivan R. Marković | nezavisni istraživač
istraživač saradnik Aleksandra Ilijevski | Univerzitet u Beogradu

Reč urednika

Međunarodnu naučnu konferenciju „Arhitektonske ustanove i udruženja, umetničke grupe i časopisi u Kraljevini SHS/Jugoslaviji (1918–1941)” organizuje Institut za istoriju umetnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu 12. i 13. decembra 2019. godine. Povod za njeno održavanje je obeležavanje stogodišnice osnivanja Udruženja jugoslovenskih inženjera i arhitekata (UJIA) u Beogradu sredinom 1919. godine, kao i produbljivanje svestrane diskusije o vizuelnoj i tehničkoj kulturi međuratne Jugoslavije.

Zbornik prezentuje sažetke saopštenja istoričara arhitekture i vizuelnih umetnosti iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Slovenije i Srbije, koji po pozivu učestvuju na dvodnevnoj konferenciji. Osim osvetljavanja uloge umetničkih, visokoškolskih i stručnih ustanova, udruženja, grupa i časopisa, osnovanih od strane države ili samih umetnika, kritički će se preispitati njihova dosadašnja historiografska tumačenja. Uz sintetske pregledne osvrte, zastupljeni su i monografski prikazi pojedinačnih opusa i pojava, kao i raspravna, komparativna, kategorijalna, tipološka i terminološka razmatranja.

Aleksandar Kadrijević
Aleksandra Ilijevski

Igor Borozan

Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd)

Između tradicije i modernosti: Jovan Bijelić i portreti Karađorđevića u međuratnom periodu

O slikaru Jovanu Bijeliću je podrobno pisano u istoriografskim i kritičkim pregledima moderne umetnosti. Važan protagonist srpske klasične moderne, osnivač grupe Oblik, član Slobodnih i Nezavisnih, i neupitni nosilac modernih likovnih izraza, imao je zapaženu ulogu u vizuelizaciji javnih prostora zajednice. Portretisanje članova doma Karađorđević, osim analize portreta u crkvi Svetog Aleksandra Nevskog u Beogradu (1930–1931), nije bilo predmet detaljnijeg istraživanja. Godine 1926. je za potrebe ukrašavanja salona i hola Doma kraljevske garde u Topčideru izveo niz reprezentativnih vladarskih portreta vladajuće dinastije (Karađorđe, kralj Petar I, kraljica Marija, kralj Petar II, knez Arsen...). Spoj tradicionalnih ikonografskih obrazaca i aktuelne stilske tendencije su uslovlili smeštanje portreta u međuprostor između poštovanja tradicionalne vladarske predstave i aktuelnih likovnih iskaza modernosti. Godine 1935. je učestvovao na konkursu Udruženja likovnih umetnika za izradu portreta kralja Petra II i kneza Pavla, koji predstavlja prvi zvanični javni konkurs za izradu vladarskih portreta Kraljevskog doma. Reprezentativni portret mladog monarha dopunjuje Bijelićev ciklus vladarskih portreta, potvrđuje značaj slikareve zvanične epizode u međuratnom periodu, i nagoveštava njegov konačni doprinos vizuelnoj reprezentaciji dinastije Karađorđević 1940. godine.

Ključne reči | Jovan Bijelić, vladarski portreti, reprezentativna kultura, dinastija Karađorđević, Gardijski dom u Topčideru, Udruženje likovnih umetnika

UČESNICI MEĐUNARODNE NAUČNE KONFERENCIJE

dr Aida Abadžić Hodžić | Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet (Sarajevo) aida.abadzic-hodzic@ff.unsa.ba

Nebojša Antešević | Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet (Beograd) / Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) ant.nebojsa@gmail.com

dr Antun Baće | Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Dubrovniku (Dubrovnik) antunbace@yahoo.com

Angelina Banković | Muzej grada Beograda (Beograd) angelina.bankovic@mgb.org.rs

dr Tijana Borić | Univerzitet u Nišu – Fakultet umetnosti (Niš) tijanaboric@hotmail.com

Đurđija Borovnjak | Arhiv Jugoslavije (Beograd) borovnjak@arhivyu.rs

dr Igor Borozan | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) iborozan@f.bg.ac.rs

Biljana Crvenković | Muzej primenjene umetnosti (Beograd) biljanacrvenkovic@yahoo.com

dr Dragan Čihorić | Univerzitet u Istočnom Sarajevu – Akademija likovnih umjetnosti u Trebinju (Trebinje) dragancihoric@gmail.com

dr Jasmina Čubrilo | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) jasminda.cubrilo@f.bg.ac.rs

dr Dragana Ćorović | Univerzitet u Beogradu – Šumarski fakultet (Beograd) dragana.corovic@sfb.bg.ac.rs

dr Tanja Damljanović Conley | nezavisni istraživač (Beograd) tanja.d.conley@gmail.com

dr Jerko Denegri | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd)

dr Alenka Di Battista | Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, Zavod za varstvo kulturne dediščine – Območna enota Nova Gorica (Nova Gorica) alenka.di.battista@zrc-sazu.si

Milan Đurić | Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet (Beograd) ma.djuric@gmail.com

Maksimilijan Doroslovački | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) maksimilijandoroslovacki@gmail.com

Jelena Gačić | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) kleopatraptolomejska@gmail.com

Aleksandra Ilijevski | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) ailijevs@f.bg.ac.rs

Ljubica Jelisavac | Univerzitet umetnosti u Beogradu – Fakultet primenjenih umetnosti (Beograd) ljninica@gmail.com

Katarina Jović | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) katarina_jovic@outlook.com

dr Aleksandar Kadijević | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) akadijev@f.bg.ac.rs

Gordana Krstić-Faj | nezavisni istraživač (Beograd / Pariz) gordana70@yahoo.com

dr Vesna Kruljac | Univerzitet umetnosti u Beogradu – Fakultet primenjenih umetnosti (Beograd) vesna.kruljac@fpu.bg.ac.rs

dr Duško Kuzović | Dhofar University – College of Engineering (Salalah) dkuzovic@gmail.com

dr Lovorka Magaš Bilandžić | Sveučilište u Zagrebu – Filozofski fakultet (Zagreb) lmagas@ffzg.hr

dr Ivan R. Marković | nezavisni istraživač (Beograd)
mmim.dbras16@gmail.com

Vjera Medić | Etnografski muzej u Beogradu (Beograd)
vjera.medic@etnografskimuzej.rs

Sofija Merenik | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
(Beograd) sofijamerenik93@gmail.com

dr Dijana Metlić | Univerzitet u Novom Sadu – Akademija
umetnosti (Novi Sad) dijana.metlic@gmail.com

Jelena Mežinski Milovanović | Srpska akademije nauka i
umetnosti, Galerija SANU (Beograd) jelena.mezinski@sanu.ac.rs

dr Dijana Milašinović Marić | Univerzitet u Prištini – Fakultet
tehničkih nauka (Kosovska Mitrovica) dijanam.maric@gmail.com

Sonja Milićević | Centar za kulturu, obrazovanje i informisanje
„Gradac” (Raška) milicevic.sonja2702@gmail.com

Jana Milosavljević | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
(Beograd) janamilosavljevic01@gmail.com

dr Danijela Milošević | Istorijski arhiv u Smederevu (Smederevo)
direktor@arhiv.org.rs

dr Biljana Mišić | Univerzitet za poslovne studije – Fakultet za
informacione tehnologije i dizajn (Banja Luka) bibimistic@gmail.com

dr Gordana Mitrović | Republički zavod za zaštitu spomenika
kulture (Beograd) gordana.mitrovic@heritage.gov.rs

Jelena Nenadović | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
(Beograd) njelenan95@gmail.com

dr Marija Pavlović | Fakultet za diplomatiju i bezbednost (Beograd)
marija.pavlovic@fdb.edu.rs

dr Marina Pavlović | Zavod za zaštitu spomenika kulture grada
Beograda (Beograd) pavlovic.marina@yahoo.com

dr Nikola Piperski | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) piperski.nikola@gmail.com

Marija Pokrajac | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) marijak059@gmail.com

dr Petar Prelog | Institut za povijest umjetnosti (Zagreb) pprelog@ipu.hr

dr Milan Prosen | Univerzitet umetnosti u Beogradu – Fakultet primenjenih umetnosti (Beograd) milan.prosen@fpu.bg.ac.rs

dr Vladana Putnik Prica | Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet (Beograd) vladana.putnik@f.bg.ac.rs

Ana Radovanac Živanov | Republički zavod za zaštitu spomenika kulture (Beograd) ana.zivanov@heritage.gov.rs

dr Vinko Srhoj | Sveučilište u Zadru – Odjel za povijest umjetnosti (Zadar) vinko.srhoj@zd.t-com.hr

dr Aleksandra Stamenković | Izdavačka kuća „Klett” (Beograd) a_stamenkovic@ymail.com

dr Tadija Stefanović | Fakultet savremenih umetnosti (Beograd) tadija.stefanovic@fsu.edu.rs

dr Jelica Stevanović | Muzej pozorišne umetnosti Srbije (Beograd) jelica.stevanovic@mpus.org.rs

dr Ana Šeparović | Leksikografski zavod Miroslav Krleža (Zagreb) anaseparovic@gmail.com

dr Irina Tomić | Fakultet savremenih umetnosti (Beograd) irina.tomic@fsu.edu.rs

dr Dejan Tubić | Univerzitet u Prištini – Filozofski fakultet (Kosovska Mitrovica) dejantuba64@gmail.com

Jasmina Trajkov | Zavičajni muzej Jagodina (Jagodina) jasmina.grujic@gmail.com

Ivana Udovičić | Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine
(Sarajevo) ivana.udovicic@ugbih.ba

Marijana Vaščić | nezavisni istraživač (Beograd)
vascicm@gmail.com

dr Asta Vrečko | Univerza v Ljubljani – Filozofska fakulteta
(Ljubljana) asta.vrecko@ff.uni-lj.si

Dejan Vukelić | Srpska akademija nauka i umetnosti, Matematički
institut (Beograd) dvukelic@mi.sanu.ac.rs

dr Valentina Vuković | nezavisni istraživač (Novi Sad)
valentinabrdrvuk@gmail.com

dr Zlata Vuksanović-Macura | Srpska akademija nauka i umetnosti,
Geografski institut „Jovan Cvijić” (Beograd) z.macura@gi.sanu.ac.rs

dr Dušica Živanović | nezavisni istraživač (Beograd)

dr Slađana Žunjić | nezavisni istraživač (Podgorica)
sladjana.zunjic@yahoo.com

**Međunarodna naučna konferencija
Arhitektonske ustanove i udruženja,
umetničke grupe i časopisi
u Kraljevini SHS/Jugoslaviji (1918–1941):
zbornik rezimea**

Urednici

**Aleksandar Kadijević
Aleksandra Ilijevski**

Izdavač

**Institut za istoriju umetnosti
Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu**

Za izdavača

**Miomir Despotović, dekan
Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu**

Grafički dizajn

Dušan Meandžija

Štampa

Copy planet, Beograd

Tiraž

100

Beograd, 2019.

ISBN 978-86-6427-141-7

Međunarodna naučna konferencija
Arhitektonske ustanove i udruženja,
umetničke grupe i časopisi
u Kraljevini SHS/Jugoslaviji
(1918–1941)

ФИЛОЗОФСКИ
ФАКУЛТЕТ

1838

Institut za istoriju umetnosti
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
Beograd, 12–13. decembar 2019.

ISBN 978-86-6427-141-7

Institut za istoriju umetnosti
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
Čika Ljubina 18-20 | 11000 Beograd | Republika Srbija